

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2ObdoG/2/2017
Identifikačné číslo spisu: 1515216365
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1515216365.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Poliklinika Šustekova s.r.o., Šustekova 2, 851 04 Bratislava, IČO: 35 892 200, zastúpeného: Legal Counsels s.r.o., Tallerova 10, 811 02 Bratislava, IČO: 36 364 606, proti žalovanému: Lekáreň ŠUSTEKOVA, s.r.o., Moldavská cesta 8/A, 040 11 Košice, IČO: 35 903 121, zastúpenému: Škubla & Partneri s.r.o., Digital Park II, Einsteinova 25, 851 01 Bratislava, IČO: 36 861 154, o návrhu na pripustenie vstupu intervenienta do konania, v konaní o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava V zo dňa 2. októbra 2017, č. k. 23Cb/323/2015-202, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky o d m i e t a.
- II. Žiadna zo strán sporu n e m á n á r o k na náhradu trov konania o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V uznesením zo dňa 02.10.2017, č. k. 23Cb/323/2015-202, vstup spoločnosti PORT CONSULTING, a.s. so sídlom Matúšova 12, 811 04 Bratislava, IČO: 46 325 549 do konania ako intervenienta, nepripustil.
2. Rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil tým, že žalobca žalobou zo dňa 04.08.2015 žiadal, aby súd uložil žalovanému povinnosť vypratáť nehnuteľnosť - nebytové priestory č. 158, 159, 160, 162, 166 až 175 nachádzajúce sa na prízemí Zdravotného strediska Šustekova, nachádzajúcej sa na ulici I. 2, G., zapísanej na LV č. XXXX, k. ú. K., parc. č. XXXX/X a XXXX/X, súpisné č. XXXX, o celkovej užívacej ploche 315,15 m².
3. Okresný súd uviedol, že žalobca svoju žalobu odôvodnil skutočnosťou, že má v nájme nehnuteľnosť - stavbu so súpisným číslom č. XXXX zapísanú Okresným úradom, katastrálnym odborom na Liste vlastníctva č. XXXX, kat. územie K., ako druh stavby 620, popis stavby: Zdravotnícke stredisko Šustekova, postavenú na pozemku s parc. číslom XXXX/X a XXXX/X, ktorej výlučným vlastníkom a

prenajímateľom je Bratislavský samosprávny kraj, a to na základe nájomnej zmluvy zo dňa 27.05.2005 na dobu určitú do 31.12.2040.

4. Z napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie je zrejmé, že žalobca uzavrel so žalovaným podnájomnú zmluvu č. 003/2006 o podnájme nebytových priestorov, na dobu určitú do 31.07.2015, predmetom ktorej bol podnájom nebytových priestorov nachádzajúcich sa na prízemí Nehnutelnosti o celkovej výmere 315,15 m², za účelom prevádzkovania lekárne, a to konkrétne miestnosti č. 158, 159, 160, 162, 166 až 175, vrátane časti chodby, t. j. identického priestoru, ako v predchádzajúcom odseku, pričom v súčasnosti odporca užíva uvedené priestory bez zmluvy.

5. Dňa 02.10.2017 podala obchodná spoločnosť PORT CONSULTING, a.s., návrh na pripustenie intervenienta do konania s odôvodnením, že má právny záujem na výsledku konania, nakoľko uvedený nebytový priestor mala začať užívať táto od 01.08.2015. Aj napriek skutočnosti, že výslovne neuviedla, popri ktorej strane sporu chce zúčastňovať na konaní, z obsahu návrhu okresný súd usúdil, že uvedená spoločnosť chce vystupovať na strane žalobcu. Spoločnosť PORT CONSULTING a.s. prostredníctvom svojho advokáta v podaní cituje Komentár Civilného sporového poriadku vydavateľstva Beck, r. v. 2016, stranu 273 a nasl., pričom poukazuje na skutočnosť, že nie je vylúčené, že intervenient bude (výnimočne, zriedkavo) vystupovať v sekundárnom spore ako žalobca a strana intervenovaného sporu ako žalovaný.

6. Okresný súd konštatoval, že zákonodarca mal na mysli spor vyvolaný v časovej následnosti po ukončení intervenovaného sporu, pričom na súde už prebieha konanie vo veci žalobcu - obchodnej spoločnosti PORT CONSULTING, a.s., pod sp. zn. 29Cb/341/2015 o splnenie povinnosti zo zmluvy o podnájme nebytových priestorov uzatvorenej dňa 19.02.2015, ktorej platnosť napáda žalobca v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 21Cb/257/2015.

7. Vzhľadom ku skutočnosti, že žalobca poskytol nebytový priestor do podnájmu obchodnej spoločnosti PORT CONSULTING, a.s. na základe zmluvy uzatvorenej dňa 19.02.2014 s dobou podnájmu od 01.08.2015 do 31.12.2040 a dňa 27.07.2015, t. j. v časovej následnosti, uzavrel so žalovaným dodatok zmluvy o podnájme č. 4 s predĺžením doby podnájmu (pôvodná doba podnájmu do 31.07.2015) do 31.07.2025 s opačným právom na ďalších 5 rokov, podľa okresného súdu spoločnosť PORT CONSULTING, a.s., neosvedčila právny záujem totožný s právnym záujmom žalobcu.

8. Na podnet intervenienta - spoločnosti PORT CONSULTING, a.s. so sídlom Matúšova 12, 811 04 Bratislava, IČO: 46 325 549, podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej „generálny prokurátor“), v zmysle ustanovenia § 458 C. s. p., dovolanie generálneho prokurátora (ďalej aj „dovolanie GP“), v ktorom s poukazom na § 81, § 82 ods. 1 a 2, § 83 C. s. p. uviedol, že prípustnosť vstupu intervenienta do konania skúma súd výlučne na návrh strán. Súd nemôže vylúčiť intervenienta z konania ex offio, resp. ex offio rozhodnúť o jeho nepripustení. Uvedený postup nemá oporu v zákone. Obsahom práva na spravodlivý proces je právo na prístup k súdu. V konkrétnom prípade, pokiaľ žiadna zo strán nepodala návrh, aby súd rozhodol o neprípustnosti vstupu intervenienta do konania, dňom doručenia oznámenia sa obchodná spoločnosť PORT CONSULTING, a.s. stala intervenientom v konaní. Intervencia vzniká dorúčením podania tretej osoby, ktorým táto oznamuje vstup do konania.

9. Generálny prokurátor dodal, že obsahom práva na spravodlivý proces je právo na prístup k súdu. K porušeniu práva na prístup k súdu dôjde, okrem iného, ak sa súd bez právneho dôvodu odmietne vecou zaoberať, najmä ak podanie odmietne alebo ak konanie zastaví. Porušenie práva na prístup k súdu je vnímané v každej inštancii samostatne. Z uvedeného dôvodu došlo odmietnutím odvolania žalobcu k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (pozn. dovolacieho súdu, odvolanie proti napadnutému rozhodnutiu nebolo podané).

10. Keďže právna úprava dovolania GP je nová, generálny prokurátor uviedol, že považuje za potrebné vyjadriť sa k otázke prípustnosti dovolania generálneho prokurátora z hľadiska jeho subsidiarity a proporcionality.

11. Tak, ako mimoriadne dovolanie podľa Občianskeho súdneho poriadku, aj dovolanie generálneho prokurátora podľa Civilného sporového poriadku je subsidiárnym mimoriadnym opravným prostriedkom. Je prípustné iba za predpokladu, že strana nemôže dosiahnuť ochranu práv inými právnymi prostriedkami, najmä inými prípustnými opravnými prostriedkami. Podmienka subsidiarity je splnená, nakoľko podávateľ nemá k dispozícii iný prostriedok nápravy.

12. K princípu proporcionality generálny prokurátor uviedol, že tento je vyjadrený v ustanovení § 458 ods. 2 C. s. p. a vychádza z konštantnej judikatúry ESĽP, ktorá pripúšťa zásah do konečného súdneho rozhodnutia, ako výnimku zo zásady právnej istoty a zo zásady res iudicata, ak je takýto zásah odôvodnený potrebou nápravy fundamentálnej vady, resp. chyby. Inými slovami, zásah (zrušenie alebo zmena konečného súdneho rozhodnutia) musí byť legálny (spôsobom ustanoveným zákonom), musí byť legitímny (legitimita je daná potrebou nápravy fundamentálnej chyby) a musí byť proporcionálny. Proporcionálnosť musí existovať medzi záujmom na nezmeniteľnosti konečného súdneho rozhodnutia (na jednej strane) a legitímnym cieľom zásahu (na strane druhej). Pričom podľa ESĽP odklon od princípu právnej istoty je ospravedliteľný iba v prípadoch, keď sa vyskytnú okolnosti podstatného a naliehavého charakteru. Za fundamentálnu chybu sa pritom považuje pochybenie, ktoré má vplyv na integritu a verejnú reputáciu súdneho procesu. Fundamentálnou chybou však nie je nesprávna interpretácia právneho predpisu v prípadoch, kedy na určitú otázku existujú viaceré právne názory.

13. Vadu predmetného uznesenia konajúceho súdu je v danom prípade podľa generálneho prokurátora potrebné charakterizovať ako „fundamentálnu“ z dôvodu, že postupom súdu došlo k porušeniu práva žalobcu (pozn. dovolacieho súdu - intervenienta) na spravodlivý proces (porušenie práva na prístup k súdu). Uznesenie okresného súdu nie je meritórnym rozhodnutím. Nezakladá, ani nedeklaruje záväzný právny stav medzi žalobcom a žalovaným. Nie je rozhodnutím o práve žalovaného. Zrušením predmetného uznesenia, preto nedôjde k zásahu do princípu res iudicata. Vydané uznesenie o nepripustení intervenienta, nie je rozhodnutím o civilnom spore v zmysle článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Možno preto konštatovať, že potreba nápravy fundamentálnej vady - zásah do práva žalobcu (pozn. dovolacieho súdu - intervenienta) na spravodlivý proces, prevyšuje nad záujmom zachovania nezmeniteľnosti súdneho rozhodnutia a nad princípom právnej istoty. Z uvedeného dôvodu generálny prokurátor navrhuje dovolaním napadnuté uznesenie okresného súdu zrušiť.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v zmysle ustanovenia § 35 C. s. p. (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „NS SR“) po zistení, že dovolanie generálneho prokurátora bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 461 C. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 464 C. s. p. v spojení s § 443 C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie generálneho prokurátora (ďalej aj „GP“) treba odmietnuť.

15. Podľa § 458 ods. 1 C. s. p., proti právoplatnému rozhodnutiu súdu je prípustné dovolanie generálneho prokurátora, ak to vyžaduje ochrana práv a túto ochranu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

16. Podľa 458 ods. 2 C. s. p., dovolanie generálneho prokurátora je prípustné iba za predpokladu, že právoplatné rozhodnutie súdu porušuje právo na spravodlivý proces alebo trpí vadami, ktoré majú za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné alebo neudržateľné a ak potreba zrušiť rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

17. Dovolanie GP je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý bol do právnej úpravy civilného konania zavedený s účinnosťou od 1. júla 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex - Civilný sporový poriadok. Dovolanie GP nemožno stotožňovať s mimoriadnym dovolaním, upraveným v predtým platnom a účinnom Občianskom súdnom poriadku. Dovolanie generálneho prokurátora je postavené na dvoch zásadách, a to zásade subsidiarity k iným prostriedkom nápravy a zásade prísnej proporcionality, medzi potrebou zrušiť rozhodnutie súdu a princípom právnej istoty (Števček, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kolektív: Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha.

C. H. Beck).

18. Ústavný súd SR vo viacerých rozhodnutiach o sťažnostiach proti rozhodnutiam všeobecných súdov, vydaným do 30. júna 2016, vyjadril záver, podľa ktorého ochrana poskytovaná mimoriadnym opravným prostriedkom subjektu odlišného od účastníka konania (strany sporu) je prípustná len subsidiárne, t. j. len vtedy, ak osoba, ktorá sa domáha takéhoto mimoriadneho opravného prostriedku „neúspešne využila všetky zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov (najmä podaním niektorého z opravných prostriedkov, vrátane mimoriadnych opravných prostriedkov) alebo takéto právne prostriedky nemala k dispozícii, prípadne boli tu objektívne prekážky, ktoré jej znemožnili ich využitie (viď sp. zn. III. ÚS 331/2006, IV. ÚS 265/2014 a IV. ÚS 129/2013). Rozdielne rozhodovanie Ústavného súdu SR - vo vzťahu k mimoriadnemu opravnému prostriedku subjektu odlišného od účastníka konania - bolo zjednotené stanoviskom pléna Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 3/2015, z ktorého vyplýva nasledovný právny záver: „Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov“.

19. K rovnakému právnomu záveru dospel aj NS SR v prijatom stanovisku R 94/2015, z ktorého vyplýva nasledovné: „Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potencionálne spôsobilé privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie je treba odmietnuť“.

20. S prihliadnutím na doterajšiu judikatúru EŠLP, ÚS SR, ako aj NS SR dovolací súd je toho názoru, že v zmysle ustanovenia § 458 ods. 1 C. s. p. generálny prokurátor - ak dospeje k záveru o existencii závažnej fundamentálnej procesnej vady - je oprávnený podať dovolanie GP vtedy, keď strana sporu nemohla predtým sama svojou procesnou aktivitou - v tomto prípade podaním odvolania - dosiahnuť nápravu procesnej vady alebo nesprávnosti a domôcť sa tak ochrany svojich práv. Dovolací súd poukazuje na nález sp. zn. III. ÚS 331/2006, v ktorom Ústavný súd SR vyjadril záver, podľa ktorého ochrana poskytovaná mimoriadnym opravným prostriedkom subjektu odlišného od účastníka konania je prípustná vtedy, ak osoba ktorá sa domáha podania takéhoto mimoriadneho opravného prostriedku, nemala k dispozícii zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov (najmä podaním niektorého z opravných prostriedkov, vrátane mimoriadnych opravných prostriedkov).

21. Inštitút dovolania generálneho prokurátora je postavený na dvoch zásadách, a to subsidiarity k iným prostriedkom nápravy a prísnej proporcionality medzi potrebou zrušiť rozhodnutie súdu a princípom právnej istoty. Dovolací súd pri riešení otázky prípustnosti dovolania generálneho prokurátora, ktorá je vyvodzovaná z (generálnym prokurátorom tvrdenej) existencie fundamentálnej vady, musí zachovať istú postupnosť. V prvom poradí rieši napríklad otázku zachovania lehoty na podanie dovolania generálneho prokurátora, predmetu dovolania, ktorým je právoplatné rozhodnutie nevyhlásené v ustanovení § 459 C. s. p., obsahu ustanovených náležitostí podľa § 462 ods. 1 C. s. p., či existenciu podnetu procesnej strany. Pokiaľ v rámci tohto posudzovania nezistí dôvod pre odmietnutie dovolania generálneho prokurátora, následne posudzuje otázky súvisiace s princípom subsidiarity tohto mimoriadneho opravného prostriedku, t. j. skúma, či podnecovateľ vyčerpal všetky jemu dostupné prostriedky, ktorými sa sám mohol domôcť nápravy vytýkaných väd, prípadne či v čase podania dovolania generálneho prokurátora nemožno ochranu jeho práv dosiahnuť inými prostriedkami.

22. K riešeniu otázok, ktoré vyplývajú z uplatnenia princípu proporcionality, dovolací súd pristupuje (môže pristúpiť) až v prípade, že nezistil dôvod pre odmietnutie dovolania generálneho prokurátora z

niektorého dôvodu, patriaceho do skôr skúmaného okruhu otázok (pozri napr. uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 3CdoGp/1/2017).

23. V rámci posúdenia zachovania lehoty na podanie dovolania generálneho prokurátora, jeho podania oprávneným subjektom na základe podnetu procesnej strany dovolací súd konštatuje, že v prejednávanej veci uvedené podmienky splnené nie sú.

24. Podľa § 438 ods. 3 C. s. p., Generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu strany. Stranami sú žalobca a žalovaný (§ 60 C. s. p.). Intervenient je ten, kto sa zúčastňuje na konaní popri žalobcovi alebo žalovanom a má právny záujem na výsledku konania (§ 81 C. s. p.).

25. Dovolací súd dospel k záveru, že podnet na podanie dovolania generálneho prokurátora podal subjekt, ktorý na to nie je oprávnený, nakoľko intervenient nie je stranou sporu. Týmto nie je splnená základná podmienka na prejednanie dovolania generálneho prokurátora, z ktorého dôvodu nemôže dovolací súd pristúpiť ani ku skúmaniu princípu subsidiarity, a to či strana sporu využila všetky dostupné prostriedky nápravy pred podaním podnetu na podanie dovolania. Keďže intervenient ako subjekt podávajúci podnet na podanie dovolania, nie je stranou sporu, nemohol mu byť odňatý napadnutým rozhodnutím ani prístup k právu na súdnu ochranu. Toto konštatovanie je podporené napadnutým uznesením, z obsahu ktorého je zrejmé, že v spore žalobcu - obchodnej spoločnosti PORT CONSULTING, a.s. (t. j. intervenienta) prebieha na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 29Cb/341/2015 spor o splnenie povinnosti zo zmluvy o podnájme nebytových priestorov uzatvorenej dňa 19.02.2015, ktorej platnosť napáda žalobca v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 21Cb/257/2015.

26. Najvyšší súd Slovenskej republiky, na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že prípustnosť dovolania generálneho prokurátora, nie je procesne daná, preto jeho dovolanie podľa § 464 v spojení s § 458 ods. 1 C. s. p. a § 447 písm. f/ C. s. p., odmietol.

27. O trovách dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 464 C. s. p. a § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 2 C. s. p.

28. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.